

ind paa disse almindelige statsretslige Betragtninger. Jeg har aldrig havt noget Haab eller Forventning om, at den høitærede Conseilspræsident skulde blive enig med mig paa dette Punkt. Den høitærede Conseilspræsident har sin Opfattelse, og jeg har min, der er ganske den modsatte af den høitærede Conseilspræsidents, og jeg antager, at vi hver for sig ville beholde den Opfattelse, saalænge som vi have Noget med Politikk at gjøre. Men, dersom den høitærede Conseilspræsident ikke føler sig fristet til at gaa over til min, saa føler jeg mig endnu mindre fristet til at gaa over til hans. Jeg har nemlig set den høitærede Conseilspræsident i 10 Aar forsøge at bringe sin Theori i Overensstemmelse med Grundloven, og jeg vil sige, der er ikke Noget i disse Forsøg, som skulde friste Efterfølgere til at træde i samme Spor; men jeg tror, jeg har et Forspring for den høitærede Conseilspræsident deri, at naar den høitærede Conseilspræsident ikke er til mere, enten fordi han ikke er Minister mere, eller fordi han ikke er til mere, hvilket jeg tror, kommer ud paa Et, saa vil der ikke længer findes Noget, der vil tage hans Theori op, den vil være borte, som om den aldrig havde været til. Derimod staar jeg noget anderledes. Enten jeg lever eller dør, det er ligegyldigt; den Theori, jeg forsvarer vil leve uden Hensyn til Personen. Det vil den fordi hele den unge Slægt har modtaget denne Opfattelse, det vil den, fordi alle nye Lag i Samfundet, som efter hinanden optræde i Politiken, optræde stadig paa dette Grundlag, og det vil den, fordi den fornuftigvis ligger i Tidens Medfød, den demokratiske Udvillings Behov er tilsidst stærkere end alle Fortolkninger og Kraftkunst. Dermed skal jeg forlade dette almindelige theoretiske Spørgsmaal for at komme tilbage til den midlertidige Finantslov.

Deri har den høitærede Conseilspræsident meget rigtig forstaaet mig, naar han har sagt, at mit Standpunkt er det, at de midlertidige Finantslove i den Stikfælde, hvori vi have havt dem, saa længe vor Forfatning har bestaaet, ere en Del af vor Statsret, en Del af vor Forfatning. Det ere de i Henshold til Praxis. Og naar man saa spørger: Hvor i Grundloven ere de midlertidige Finantslove forudsatte? da svarer jeg

derfor: Det er et Spørgsmaal, som er aldeles uberettiget, thi hvis midlertidige Finantslove vare hjemlede i Grundlovens Ord, behøvede vi ikke at paaheraabe os Praxis. Men at forfatningsmæssige Bestemmelser kunne uddannes gennem Praxis, er der dog vel næppe Noget, der tvivler om. Den berømteste Forfatning, den engelske, hviler jo saa godt som fuldstændig paa Praxis og ikke paa skrevne Ord. Jeg veed ikke, om den høitærede Conseilspræsident ikke har lagt Mærke til, hvorledes enkelte af hans Meningsfæller behandle den provisoriske Finantslov af 1853. De omtale den, som om det var en Del af Forfatningen, som om det, at der en enkelt Gang var gjort en saadan Skandale, som aldrig er bleven godkjendt af Noget, skulde have skabt en Praxis. Det har det ganske sikkert ikke, men dersom Udviklingen her i Landet tog den Retning, at vi i Løbet af en Menneftaalder eller to fik provisoriske Finantslove, som ikke bleve imødegaaede, fik dem, hver Gang et Ministerium ikke kunde komme videre, da vilde ogsaa de provisoriske Finantslove blive statsretlig Praxis, og det er for mig en Grund til at føle mig saa meget stærkere overbevist om, at skulde vi nogeninde faae en provisorisk Finantslov igjen, da vilde det blive forstaaet her i Landet, at den maatte imødegaaes paa den alvorligste og eftertryffeliggste Maade. Men fordi midlertidige Finantslove ere en Del af Forfatningen, kan man meget godt spørge, om det er en hensigtsmæssig og fornuftig Forfatningsbestemmelse, eller om det ikke var bedre at søge at forandre den. Nu har jeg som Vidnesbyrd om, at den vistnok var en ret vel overveiet Ting, anført dette, at de midlertidige Finantslove ere indførte af den første Rigsdag, vi have havt siden Grundloven. Ja, siger man, men det kan man jo ikke regne, thi den Gang var den politiske Situation en helt anden. Den første Rigsdag havde kun 2 Maanedes tid til at behandle Finantsloven i; derfor var det ret naturligt, at den ikke kunde blive færdig til den 1ste April. Dette Argument forstaar jeg imidlertid ikke. Hvad den faktiskke Anledning var til, at vi ingen Finantslov havde den 1ste April, er ganske ligegyldigt. Det, som det kommer an paa, er dette, at den første Gang, denne Situation forelaa, at der ingen Finantslov var den 1ste April, og den første Gang man